

УДК 334.021

ПІДПРИЄМЕЦЬ – ЦЕНТРАЛЬНА ПОСТАТЬ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Студ. В.Є. Павлюк, гр. БПО 1-14

Науковий керівник доц. М.С. Шкода

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. В даному дослідженні автор ставить перед собою за мету надати розгорнутий портрет ділової людини – підприємця як центральної постаті ринкової економіки. Завдання – провести детальний аналіз генези «підприємець», виділити основні професійно-ділові якості особистості як соціально і психологічного феномену, притаманному такій формі господарсько економічної діяльності, як підприємництво.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження – процеси розвитку постаті підприємця в умовах ефективного функціонування ринкової економіки. Предмет дослідження – це сукупність теоретичних та методичних засад розвитку професійно-ділових якостей підприємця в динамічній сфері ринкової економіки.

Методи та засоби дослідження. Для розв'язання поставлених завдань у статті використовувались такі методи дослідження: монографічний – при узагальненні наукових підходів і поглядів вчених на досліджувану проблему; узагальнення та наукової абстракції – з метою конкретизації понятійно- категоріального апарату та окреслення економічної сутності та виокремленні класифікаційних ознак ділових якостей підприємця.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Автором удосконалено розгорнутий портрет ділової людини – підприємця, який зводиться до основних десяти індикаторів.

Результати дослідження. У сучасній науці досі відсутня єдність в розумінні суті явища підприємництва, його характерних ознак і навіть чітке й загально-прийняте визначення самого терміну «підприємець». Важливо відзначити, що цей термін має не тільки економічне, але і психологічний зміст, оскільки зробити що-небудь - значить зробити щось ініціативне, проявити активність до того, як будуть чітко визначені умови та наслідки. Опіраючись на ділову сферу життя автор наголошує, що підприємництво -це особливий вид економічної діяльності, який передбачає наявність у його суб'єкта особливих якостей, світогляду, ціннісних орієнтацій, стереотипів і норм поведінки, тобто тих утворень, які мають на увазі наявність певної філософії та культури.

Проаналізувавши наукову літературу, автор погоджується з твердженням Шумпетера, який виділяє, що першою основною якістю підприємця є розвинена інтуїція, що заповнює недолік інформації. Автор зазначає, що ґрунтовна підготовка, спеціальні знання, здатність до логічного аналізу можуть стати лише джерелом невдач. Друга основна якість – сильна воля, яка допомагає долати не тільки інерцію власного і громадського мислення, а й опір середовища -традиції, правові і моральні норми і т.п. Нарешті, третьою якістю є розвинена уява, що допомагає планувати нові комбінації і знижувати ступінь невизначеності, яка живе у свідомості кожного підприємця [3].

В ході свого дослідження до числа важливих якостей портрета підприємця автор відносить наступні характеристики:

- В інтелектуальному блоці -компетентність, комбінаторний дар, розвинену уяву, реальну фантазію, розвинену інтуїцію, перспективне мислення.
- У комунікативному блоці -талант координатора зусиль співробітників, здатність і готовність до соціально -лояльного спілкування з іншими людьми, і в той же час уміння йти проти течії.

Економіка інноваційної діяльності підприємств

Інноваційне підприємництво

• У мотиваційно-вольовому блоці - схильність до ризику; внутрішній локус контролю, прагнення боротися і перемагати, потреба в самоактуалізації і суспільному визнанні, переважання мотиву досягнення над мотивом уникнення невдачі.

Серед зарубіжних та вітчизняних авторів розгорнутий портрет ділової людини зводиться до десяти основних якостей (табл.1).

Таблиця 1 – Характеристика ділових якостей підприємця

Якості	Індикатори прояву якостей
1. Пошук можливостей та ініціативність	а) бачить і використовує нові або незвичні ділові можливості; б) діє до того, як його змусять до цього обставини
2. Завзятість і наполегливість	а) готовий до неодноразових зусиль, щоб подолати перешкоду; б) змінює стратегії, щоб досягти мети
3. Готовність до ризику	а) за краще ситуації «виклику» або помірному ризику; б) надає перевагу дії, щоб зменшити ризик або контролювати результат
4. Орієнтація на ефективність	а) знаходить шляхи робити речі краще, дешевше, швидше; б) прагне досягти досконалості, покращувати стандарти ефективності
5. Залучення в робочі контакти	а) приймає на себе відповідальність і йде на особисті жертви для виконання роботи; б) береться за справу разом з працівниками або замість них
6. Цілеспрямованість	а) ясно висловлює мети, має довгострокове бачення; б) постійно ставить і коригує короткострокові завдання
7. Прагнення бути поінформованим	а) особисто збирає інформацію про клієнтів, постачальників, конкурентів; б) використовує особисті і ділові контакти для своєї інформованості
8. Систематичне планування і спостереження	а) планує, розбиваючи великі завдання на підзадачі; б) розробляє або використовує процедури спостереження за виконанням робіт
9. Здатність переконувати і встановлювати зв'язки	а) використовує обережні стратегії для впливу і переконання людей; б) використовує особисті і ділові контакти як засіб досягнення цілей
10. Незалежність і самовпевненість	а) прагне до незалежності від правил і контролю інших людей; б) покладається лише на себе перед обличчям протистояння і при відсутності успіху; в) вірить в свою здатність виконувати важкі завдання

Наведені індикатори прояву якостей дозволяють говорити про типологію стратегій поведінки, що реалізують ту чи іншу якість підприємця.

Висновки. Проведений аналіз наукових паралелей в історії тлумачення поняття «підприємець» показав, що, незважаючи на різницю в стилях і способах тлумачення, вони відображають одну і ту ж особливість - можливість і здатність особистості продуктивно вибудовувати діяльність в динамічній сфері ринкової економіки.

Ключові слова: підприємництво, професійно-ділові якості, професійна підготовка, ринкові відносини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Друкер, Питер, Ф. Задачи менеджмента в XXI веке / Питер Ф. Друкер // Издательский дом «Вильямс». – 2004. – С. 196.

2. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / Авт. кол.: А.С. Гальчинський, В.М. Геєць та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К.:ІОЦ Держкомстату України, 2004. – 416с.

3. Шумпетер І. Теорія економічного розвитку: дослідження підприємницького прибутку, капіталу, кредиту, відсотки і циклу кон'юнктури / А. Г. Мілейковський. -М.: Прогрес, 1982.